

Mastit hos mjölkkor – definitioner och nomenklatur

Mastit = inflammation i mjölkkörteln (mastos). Inflammation är kroppens försvarsreaktion på en skada som ofta orsakas av en bakterieinfektion men kan även vara t ex en vävnadsskada. Mastit indelas beroende på symtom, duration och infektion.

SYMPTOM

- Klinisk mastit = mastit med synliga symtom, och graderas:
 - o Lindrig (förändrad mjölk t ex flockor, gulaktig, vattnig)
 - o Måttlig (förändrad mjölk och juversvullnad)
 - o Högradig (förändrad mjölk, juversvullnad samt allmänpåverkan t ex feber)
- Subklinisk mastit = mastit utan synliga symtom och diagnosticeras vanligen genom att mjölkens celltal är högre än normalt
 - o I ett friskt lakterande juver är mjölkens celltal vanligen <100 000 celler/ml
 - o Mjölkens celltal påverkas främst av infektionsstatus men kan även påverkas av andra faktorer som till exempel laktationsstadium, ålder, ras, mjölkningsfraktion och tid från/till mjölkning

DURATION (ANVÄNDS FRÄMST VID KLINISK MASTIT)

- Akut = hastigt uppkommande (en eller ett par dagar; inga tecken (t ex förhöjda celltal eller kliniska symtom) på mastit har setts tidigare)
- Kronisk = långvarigt förlopp (har pågått under längre tid (veckor); tecken (t ex höga celltal eller kliniska symtom) på mastit har setts tidigare)

INFEKTION

- Infektiös = orsakad av juverinfektion, oftast bakterier
- Icke-infektiös = orsakad av annat än juverinfektion t ex trauma

ANDRA INDELNINGAR AV KLINISK MASTIT

- Recidiverande klinisk mastit = Om en akut klinisk mastit avläker (inga bakterier och låga celltal dvs <100 000 celler/ml för förstakalvare och <150 000/ml för äldre kor) men kon får en ny klinisk mastit i samma juverdel inom 1-2 månader klassas den nya mastiten som ett recidiv. Om det gått mer än 2 månader klassas den som en ny akut klinisk mastit.
- Exacerbativ klinisk mastit = Denna typ av mastit har ett kroniskt förlopp. Exacerbation betyder försämring av en pågående sjukdom. Om kon t ex har subklinisk mastit (höga celltal dvs >100 000 celler/ml för förstakalvare och >150 000/ml för äldre kor) och får en klinisk mastit (i den juverdel som haft höga celltal) kallas den för exacerbativ mastit. Dessa fall pendlar ofta mellan klinisk och subklinisk mastit.

ANDRA JUVERBEGREPP ASSOCIERADE MED MASTIT

- Normalt juver = juver fritt från sjukliga förändringar (utseendet varierar med laktationsstadium och mjölkproduktion)
- Bakterieförekomst = bakterier i mjölken utan inflammationsreaktion
- Spenkanalskolonisation = bakterier i spenkanalen utan inflammationsreaktion
- Spenkanalsinfektion = bakterier i kanalen med inflammationsreaktion